توضیح فلج مغزی (CP) :

فلج مغزی یا بیماری **Cerebral palsy** به مجموعه اختلالاتی گفته می شود که حرکت عضلات و هماهنگی بین ماهیچه ها را تحت تاثیر قرار می دهد . شایع ترین علت ناتوانی حرکتی در بین کودکان ، بیماری فلج مغزی است . این اختلال ناشی از صدمه مغزی در دوران رشد است . فلج مغزی تنها یک بیماری نبوده ، بلکه با مجموعه ای از اختلالات همراه است که علایم آن از خفیف تا شدید متفاوت می باشد

مراقبت از افراد دارای فلج مغزی برای والدین و مراقبین ، بسیار طاقت فرسا و نیازمند صبر و شکیبایی فراوان می باشد . برخی از افراد چند ساعت در روز و برخی دیگر نیز به صورت ۲۴ ساعته نیاز به مراقبت دارند .

علایم فلج مغزی در کودک و نوزاد :

- ضعف عضلانی در اندام که باعث سنگینی یا شل شدن دست و پاها شده
- سفتی مفاصل یا ماهیچه
- حرکات کنترل نشده دست و پا
- عدم هماهنگی بین اندام در گرفتن یا دست زدن
- تاخیر در رشد و تاخیر در چهار دست و پا راه رفتن و راه افتادن

علایم فلج مغزی در بزرگسالان :

- فلج عضلات و کاهش توانایی حرکت و کنترل این عضلات
- اختلالات حرکتی مانند تنش عضلانی ، تکرر حرکات ناخواسته ، لرزش های عضلانی و کنترل ناقص حرکت
- اختلالات تعادل و هماهنگی
- مشکلات حسی مانند اختلال در حس لمس ، درد مزمن ، تغییرات در حس درد و اختلالات در حس تعادل
- مشکلات گفتاری و زبانی

علت فلج مغزی :

- ❖ آسیب به مغز در زمان زایمان
- ❖ عفونت های مغزی
- ❖ ضربه به سر
- ❖ عوامل ژنتیکی و ارثی
- ❖ اختلالات متابولیک

مراقبت در فلج مغزی :

- ✓ رژیم غذایی افراد مبتلا به فلج مغزی باید دارای کالری و فیبر بالایی باشد
- ✓ حرکات جویدن و خوردن فرد باید تحت نظر باشد تا از آسپیره شدن مواد غذایی جلوگیری شود . در حد امکان غذاهایی که جویدن و قورت دادن آن ها سخت است به فرد ندهید و در حالت نشسته به او غذا بدهید
- ✓ در افرادی که قادر به صحبت نیستند ، می توانید جهت تسهیل در برقراری ارتباط از وسایلی مانند فلش کارت ، زبان اشاره ، تخته ارتباطی ، کامپیوتر و نشانه های غیر کلامی همچون حالات چهره یا ژست ها استفاده نمایید
- ✓ اقداماتی مانند کار درمانی و گفتار درمانی می تواند در بهبود عملکرد و گفتار فرد نقش داشته باشد

ادامه مراقبت در فلج مغزی :

- ✓ از وسایلی مانند صندلی حمام ، مسواک مخصوص و لباس سازگار جهت کمک در انجام مراقبت های بهداشتی از فرد مثل توالت و حمام و بهداشت دهان استفاده نمایید
- ✓ جهت ایجاد محیط امن برای بازی و زندگی این افراد اقداماتی مانند نرده در اطراف تخت و راه پله ها ، فرش کردن زمین با کف پوش های مناسب و قرار دادن اسباب بازی هایی که نوکِ تیز ندارند ، انجام دهید
- ✓ برای پیشگیری از ایجاد زخم های پوستی ، لباس های مرطوب را تعویض کنید ، لباس های پوشاننده ، به تنِ فرد کنید ، هر ۲ تا ۳ ساعت بیمار را تغییر وضعیت دهید و ملحفه های زیر بیمار را مرتباً تعویض کنید
- ✓ نقاط قوت آن ها را مورد توجه قرار دهید و اطمینان دهید که دوستشان دارید تا به پشتیبانی شما اعتماد کنند . کودکان فلج مغزی بسیار تحت تاثیر افکار و رفتار والدین خود هستند . روحیات مثبت شما می تواند انرژی آن ها را دوچندان کند
- ✓ داروهای تجویز شده توسط پزشک را طبق دستور به بیمار بدهید

ادامه مراقبت در فلج مغزی :

- ✓ معمولاً فیزیوتراپی فلج مغزی اولین و مهم ترین گام به سوی درمان و یا استقلال فرد است . این روش معمولاً از سنین کودکی آغاز می شود و با توجه به نوع مشکل در اشکال متفاوت صورت می گیرد .فیزیوتراپی می تواند باعث بهبود مواردی چون قدرت و توان ، تحرک و تعادل ، حالت بدن و انعطاف پذیری شود
- ✓ توصیه می شود که به منظور شناسایی به موقع و حل مشکلات روانشناختی ، بیمار توسط یک روانشناس ارزیابی شود
- ✓ برنامه منظمی جهت ساعات خواب فرد در نظر بگیرید و آن را انجام دهید ، زیرا کم خوابی موجب شدت یافتن علایم فلج مغزی می شود
- ✓ مراجعات به پزشک معالج جهت ویزیت های دوره ای و چکاپ های بیمار را به صورت منظم انجام دهید
- ✓ در صورت امکان و نداشتن محدودیت ، بیمار را تشویق به فعالیت و تحرک نمایید تا از یک جا نشینی و افسردگی پیشگیری شود

دانشگاه علوم پزشکی کردستان
بیمارستان سینا کامیاران

پمفلت آموزشی فلج مغزی

واحد پرستاری آموزش و پیگیری بیمار

منبع : برونر و سودارث

بازنگری سال ۱۴۰۵

تهیه:فاطمه محمدی(سوپروایزر آموزش سلامت)

آموزش بیشتر در

